

VAIMO, PORTTO JA MORSIAN – KIRKKO ILMESTYSKIRJASSA

Johdanto

Apokalypsis merkitsee peitteen ottamista pois. Jotakin tulee näkyviin. Jumala antoi Johannekselle ilmestyksen. (1:1; vrt. 2 Piet 1:19 – 21) Ilmestyskirja tavallaan itse vaatii, että sitä on luettava, kuultava ja otettava varteen. (1:3)

Profeetallisen kirjan äärellä on hyvä muistaa Martti Lutherin toteamus: ”Moni taas on monta sopimatonta asiaa omasta päästään siihen kehrännyt.” Kehrat saa jättää sikseen, mutta Ilmestyskirjaan on suhtauduttava vakavasti.

On yksi, jolle tulevaisuus on yhtä läsnä kuin nykyisyys ja menneisyys, yksi, joka näkee koko kentän. Tulevaisuus on kartoitettu perille asti! Sattumalle ei ole jätetty tilaa. Maailmantapahtumien vertauskuva, täyteen kirjoitettu kirjakäärö, on valtaistuimella istuvan oikeassa kädessä ja jää lukituksi, vaille tarkoitusta, ellei Karitsa sitä avaa. (Ilm 5) Jeesukseen on historian koordinaattiristi suunnattava, muutoin kaikki jää vaille merkitystä ja arvoitukseksi, joka päättyy kosmiseen hiljaisuuteen ja suureen tuntemattomaan. Jeesus suoristaa kysymysmerkin ylistyksen huutomerkiksi. (Ilm 5:13) Pieni ihminen asetetaan suureen kokonaisuuteen. Ilmestys on suuren tarkoituksen ja merkityksen kirja. Mielettömän muuttaja mielekkääksi.

Ilmestyskirja kuvaa etemme historian kaksi suurta tapahtumaketjua: Maailmanhistorian ja pahuuden kypsyminen tuomioon ja päätökseen ja Jumalan seurakunnan kärsimys, taistelu ja voitto. Edellinen antaa kehyksen jälkimmäiselle. Näyissä Johannes katsoo kolmelle taholle: Kuinka käy ihmiskunnan, kuinka seurakunnan ja mitä on taivas. Valo ilmestyksiin taittuu niin ikään kolmelta taholta: Vanhan testamentin profeetoilta, Johanneksen omasta ajasta ja tulevaisuudesta käsin. Ilmestys on suuren taistelun, ehtymättömän toivon ja ihmeellisen taivaan kirja.

Ilmestyskirjan selitysmallit:

1. ajanhistoriallinen: peitekielellä Johanneksen oma aika.
2. kirkkohistoriallinen: koko kirkon historia Jeesuksen 1. tulemisesta parusiaan.
3. eskatologinen: tulevien tapahtumien ennustus
4. idealistinen, periaatteellinen, symbolinen: käsittelee ajattomia periaatteita ja ideoita, jotka ovat aina voimassa kristittyjen kokemuksessa.

Entä jos kaikki selitysmallit toteutuvat Ilmestyskirjassa?

Kirjeessään Johannes toteaa, että Jeesuksen ylösnousemuksen ja hänen paluunsa välinen aika on ”viimeinen aika”. Ilmestyskirja kattaa tämän ajan lunastuksesta täyttymykseen. Tätä aikaa ei Raamatun viimeinen kirja kuitenkaan kuvaa luku luvulta alusta päätökseen, vaan luomakunnan, ihmiskunnan ja seurakunnan vaiheet kuvataan alusta loppuun monta kertaa. Tapahtumasarjat ovat kuin hyökyaallot, jotka lyövät ikuisuuden rantaan. Näin tapahtuu sinetinäyissä, pasuunanäyissä, merkinäyissä ja vihan maljoissa, joita kaikkia on seitsemän. Näiden väleihin sijoittuvat rohkaisevat taivasnäyt ikään kuin pitämään tärkeintä mielessä ja vah-

vistamaan seurakuntaa. Tärkein ei ole ajassa, vaan iäisydessä, ei katoavassa, vaan katoamattomassa.

Vaimo – taistelevan seurakunnan salaisuus

Osoite Ilmestykselle on Aasian maakunnan seitsemän seurakuntaa. (1:4) Kirja on koko kirkolle kaikkina aikoina. Voidaanko nähdä kristillisen kirkon eri vaiheet? Efeso – 1. vuosisata; Smyrna- vainojen aika; Pergamo – Konstantinuksen aika; Tyatira – Keskiaika; Sarde – uskonpuhdistuksen aika; Filadelfia – lähetystyön ja seurakunnan aika; Laodikea – lopun aika. Aivan hyvin seurakunnat voivat kuvata kristillisen kirkon ”arkea” kaikkina aikoina. Taivaan ja maan Herra antaa paimenille ja seurakunnille palautetta!

Efeso (2:1-7) seurakunnista suurin. Herätys ja ensirakkauden aika. (Apt 18 ja 19) Rakkauden rippi. (Apt 19:18) Kirjahyllytkin tekivät parannuksen! (Apt 19:9, 23) Noin 7-8 vuotta myöhemmin 60-luvun alussa Paavali vankeudesta Roomasta kirjoittaa Efesoon kirjeen. Vapaututtuaan hän asettaa Timoteuksen piispaksi Efesoon v. 63 ja kirjoittaa tälle kirjeen. V. 67 Paavali on uudelleen vangittuna ja kirjoittaa 2. Timoteuskirjeen, odottaa lämmintä vaatetta, kirjoja ja Timoteusta. Keväällä 68 Paavali kärsii marttyyrikuoleman. Timoteuksen yhteistyö Johanneksen kanssa. Monet kristityt pakenivat Jerusalemissa Stefanoksen aikoihin ja taas v. 70. Tradition mukaan Timoteuksen marttyyrio 22.1.97. Mitä kuuluu Efesoon 90-luvulla?

Smyrna (2:8 – 11) ja sen ahdinko ja köyhyys. Maailman kulttuurimahdin kanssa liittoutui muodollinen ja kova uskonnollisuus seurakuntaa vastaan. Smyrnan piispan Polykarpoksen marttyyrio v 155 tai 156. Syntynyt v. 70 ja ollut apostoli Johanneksen oppilas.

Pergamon (2:12 – 17) Suuri kirjasto ja keisarin palvonnan keskus. Vaikeat olosuhteet. Eksytys sisältä. Bileamin oppi: ei saa olla liian jyrkkä ja ehdoton. Nikolaiittain eksytys oli lihan vapautta hengellisessä valeasussa. Ammattikuntien pakanalliset juhlamenot, epäjumalille uhrattu liha ja siveettömyys. Mukautuako? Ratkaiseva kysymys: Mitä teet langettuasi?

Tyatira (2:18 – 29) pienin kaupunki ja laajin kirje. Mukautuako vai menettääkö työpaikkansa? UT:n tuntema ainoa naispappi Iisebel neuvoi mukautumaan. Purppuravärjäämöt ja ensimmäinen nimeltä tunnettu eurooppalainen kristitty Lydia (Apt 16)

Sardes (3:1 – 6) Kaupunki kukkulalla. Kahdesti valloitettu yllätyksellä. Herätys voi sairastua verisuonten kalkkeutumiseen! Herätys ja liike pysähtyvät, jää perinne. Kuollut usko on tyytyväinen itseensä, elävä usko näkee puutteensa. Seurakunnan suuri kysymys: Onko elämää? Tapahtuu se, ettei tapahdu mitään.

Filadelfia (3:7 – 13) Idän portti, ”avoin ovi”. Vähän asukkaita. Jumala on heikoissa väkevä. Saviastian salaisuus. (2 Kor 4:7) Kuuliaisuus sanalle ja Jeesuksen nimen tunnustaminen. Polykarpoksen elämäkerta mainitsee 11 Filadelfian marttyyria, jotka kuolivat yhdessä 86-vuotiaan Polykarpoksen kanssa suuren sapatin ehtona pääsiäislauantaina 23.2.155. Antiokian piispa Ignatios – apostoli Johanneksen oppilas – kärsi marttyyrikuoleman Rooman Colosseumilla ehkä 20.2.110. Hän lähetti seitsemän kirjettä, yksi Filadelfiaan ja yksi Smyrnan seurakuntaan. Matkalla vangittuna Roomaan hän tapasi myös Polykarpoksen, jolle antoi rohkaisua.

Laodikea (3:14 – 22) Kirje viimeisin ja surullisin. Seurakunnan perustaja ehkä Epafras (Kol 4:12). Paavalin kirje Laodikeaan kadonnut. (Kol 4:16) Naapurikaupungissa Hierapolissa kuumat ja parantavat lähteet ja Kolossassa vesi kylmää ja raikasta. Puolinaisuus lienee syneistä yleisin. V. 60 maanjäristys tuhosi kaupungin. Smyrna köyhyydestään huolimatta rikas, Laodikea rikkaudesta huolimatta köyhä. Jumalan kaksi virkaa: ylpeät painaa alas ja alas painetut nostaa ylös.

Tahtomista ja oven avaamista tarvitaan. Ihmisestä saattaa näyttää siltä, kuin hän omalla päätöksellään ja voimallaan tahtoi ja avaisi. Todellisuudessa tapahtuu se, mitä Raamattu sanoo: ”Herra avasi hänen sydämensä ottamaan vastaan.” (Apt 16:14) Voittaja ei ole se, jolla on eniten leluja kuollessaan. Kristitty on voittajan puolella ja vaikka voitosta on ilmoitettu vasta kirjallisesti, tulee hetki, jolloin voitto lasketaan käteen. Tästä iäisyysnäkökulmasta saa Aasaf vastauksen Psalmissa 73 vaikeaan kysymykseen jumalattoman menestymisestä ja hurskaan vaikeuksista. Unella ja todellisuudella on ero! On eri asia, millainen todellisuus on, kuin miltä se näyttää.

Katso, hän tulee pilvissä! Jeesuksen toisen tulemisen odotus on elävän seurakunnan tunto-merkki. Odotus oli jo herpaantunut Efeson seurakunnan saadessa lähetykskirjeessä muistutuksen ensimmäisen rakkauden hylkäämisestä. (2:4) Vainot puolestaan virittivät odotusta. Johannes katsoo tulevaisuuteen Jeesuksen ristin ja ylösnousemuksen valossa. Seurakunnan tie on sama kuin Jeesuksen: kärsimys, taistelu ja voitto. Saamme rohkeuden ja voiman lopusta käsin. Mitä enemmän kirkko keskittyy vain ajallisiin ja tähän maailmaan, sen turhemmaksi, voimattommaksi ja tarkoituksettomammaksi kaikki käy. Palkinto ja päämäärä on ujostelematta pidettävä mielessä. Taivaslauluja laulaneet ovat kautta historian saaneet eniten aikaan tämän maan päällä!

Evankeliumin voittokulku. Näky seitsemästä sinetistä ulottuu 6. luvusta 8. lukuun. Perinteisessä raamatunselityksessä neljän ensimmäisen sinetin hevoset ovat merkinneet ihmiskunnan pysyväiskriisejä: sotaa, nälkää ja sairausepidemioita. Ensin mainitusta valkoisesta hevosesta on ollut kaksi vastakkaista tulkintaa. Toisen mukaan kyse on imperialismista, joka pyrkii alistamaan. Toisen mukaan taas valkoinen hevonen merkitsee evankeliumia Jeesuksesta. Kaikkien sinettien ja hevosten aika on lähetystyön ja evankeliumin voittokulun aikaa riippumatta siitä, mitkä muut aatevirtaukset ja historian voimat ovat liikkeellä. Näin historiassa kulkevat rinnakkain evankeliumin voittokulku ja Saatanan ja synnin hävitys ja tuho.

Marttyyrit. Viides sinetti tuo eteemme ihmeellisen välitilan. (6:9 – 11) Marttyyrien kysymys ”kuinka kauan” saa vastauksen ”vielä vähän aikaa”. Marttyyrien luku on kammottava luku. David Barretin mukaan 1900-luvulla oli kristittyjä marttyyreja yhteensä yli 26,6 miljoonaa. Hänen ennusteensa on, että 2000-luvulla kristittyjä marttyyreja tulee olemaan 500000 vuositain. Luku tuntuu käsittämättömältä täällä vanhassa kristikunnassa, jossa kristillisyyden myöhäsyntyiset kukkaset demokratia, tasa-arvo ja ihmisoikeudet ovat jollakin tavalla toteutuneet ja missä jälkikristillisenä aikana ei enää ole sellaista Jeesuksen seuraamista ja tunnustususkollisuutta, jota kannattaisi vainota. Kristillisuus ei pala eikä sytytä. Mutta tilanne on toinen siellä, missä evankeliumi on uusi ja missä sanoma Jeesuksesta valtaa pakanuudelta ja epäjumalanpalvelulta ihmisiä Kristukselle.

Kuudes sinetti toteuttaa veritodistajien pyytämän vanhurskaan tuomion. Entropian laki tekee työtään. Kaikki tyhjenee voimastaan ja rappeutuu. Ihmis- ja luomakunnan tulevaisuus ei ole loistava edistys, vaan tuho. Lutherin mukaan **maailmaa kannattavat** Jumalan käskyt ja us-

kovaisten rukoukset, vaikka maailma halveksii kumpaakin. Vielä hyvää on niin paljon tasoittamassa pahuutta, ettei kaaos ole tullut.

Valmistaudumme odottamaan seitsemännen sinetin avaamista, mutta katseemme käännetäänkin Ilmestyskirjan toiseen suureen kohteeseen, seurakuntaan. Meille esitellään **taisteleva seurakunta ja voittanut seurakunta**. Kolmea luomakunnan herkkää aluetta vielä säästetään: ilmaa, merta ja puita. (7:1,3) Tyvenen aikana Jumalan palvelijat sinetöidään, merkitään. Jumala tuntee ja hoitaa omansa. Sittenkin taivaaseen päässeiden luku on laskematon. Mikä lohdutus! (7:9) Meitä ei säästetä vaikeuksilta, mutta meitä opetetaan luottamaan. Kaksi ristiä on uskon kilvoittelijoille tullut tutuksi ja rakkaaksi: Golgatan risti ja matkaristi. (7:14)

Seitsemäs sinetti tuottaa seitsemän pasuunaa. Helatorstain ja paruusian väli kerrataan jälleen uudestaan. Jos sinetit kutsuttiin esiin sanalla ”tule” kuin konsanaan historian pitkät kehityslinjat, kajauttavat pasuunat Jumalan tuomioita kuuluvammin. Neljä pasuunoista liittyy luonnonvoimiin ja ihmisen elinympäristöön ja kolme ihmisiin.

Kuudennen pasuunan jälkeen todetaan, että kauhista huolimatta ihmiset eivät kääntyneet epäjumalastaan **eivätkä tehneet parannusta teoistaan**. Korostamalla tätä oikeastaan todetaan, että katastrofit ja kriisit ovat Jumalan antama mahdollisuus ja kutsu parannukseen. Jos tämän kristillisen näkökulman kriiseihin häivyttämme pois, olemme armottomia ihmisiä kohtaan ja kätkemme evankeliumin.

Johanneksen ilmestyksen 12. luvusta alkaa Ilmestyskirjan toinen suuri osa ja jatkuu 19. lukuun asti. Polttopisteeksi tulee nyt Kristuksen kirkon, seurakunnan ja maailman välinen vastakkaisuus ja taistelu. Sanoma on tämä: **Vastakkaisuus syvenee**.

Sinettien ja pasuunoiden jälkeen tulee **seitsemän tunnusmerkkiä** (12:1 – 14:20) Merkit liittyvät Jumalan seurakunnan taisteluihin. Lähtökohta on tämä: Jumala on jo voittanut pahan ja Paholaisen. Vihollinen on lyöty. Ratkaisutaistelu on jo käyty. Uskovaiset taistelevat voitosta käsin voittajan joukoissa. Saatana käy viimeistä epätoivoista taisteluaan viimeisistä pesäkkeistään, maanpiiristä käsin. Tapahtumaketjut ovat sisäkkäin. Luvut 5 – 11 ja 12 – 19 tarkoittavat samaa aikaa. Seitsemän merkkisoiton myötä meidät vietiin jo loppuun asti, taivaalliseen ylistyslauluun saakka. Nyt palataan uudelleen taaksepäin katsomaan, mitä kuuluu seurakunnalle. Johannes kuvaa seurakunnan koko tietä Jeesuksen ensimmäisestä tulemisesta, joulusta, Jeesuksen toiseen tulemiseen ja Jumalan kansan ikuiseseen jouluun. Esille tulevat paitsi Kristus ja Antikristus, myös auringolla vaetetettu ”vaimo/ nainen” ja muutamia lukuja myöhemmin sen vastakohta ”portto”.

Mutta ennen kuin meidän on Johanneksen kanssa katsottava Pedon ja Antikristuksen ja antikristillisen vallan kauhuihin, katseemme käännetään maailman Lunastajaan, voittajaan, Jeesukseen Kristukseen.

Ensimmäinen suuri tunnusmerkki on nainen, jolla pukuna on aurinko, jalkojen alla kuu ja sepeleenä kaksitoista tähteä. (12:1) **Nainen kuvaa Israelia**, Jumalan monien kansojen joukosta valitsemaa kansaa, jonka keskelle Messias, Kristus syntyi. Vanha testamentti kuvaa Israelia synnytyskivuissa olevana naisena. (Jes 26:17,1; 66:7,8; Miika 4:10; 5:3) Jos aurinkopuku kuvaa Jumalan armovalintaa ja pelastussuunnitelmaa, tuo se valon ja merkityksen myös maalle, joka itsessään jää kuun kaltaiseksi pimeäksi, vailla tarkoitusta olevaksi taivaankappaleeksi. Sepeleen kaksitoista tähteä voivat kuvata Israelin kahtatoista sukukuntaa, siis vanhan

liiton kansaa. (vrt Joosefin uni 1 Moos 37:9–11) Mutta **vaimo tarkoittaa myös kristillistä seurakuntaa**, uuden liiton Jumalan kansaa, ”muita hänen jälkeläisiään” (12:17), kahdentoista apostolin perustukselle rakennettua. Näin tarkoitetaan koko uskovaan kansaa, jonka alku on uskon isässä Aabrahamissa ja johon kansaan mekin saamme kasteen ja uskon kautta kuulua. Myöhemmissä luvuissa Ilmestyskirja nimittää tätä seurakuntaa Karitsan morsiameksi. Niin kutsuu jo Vanha testamentti Jumalan seurakuntaa Jesajan ja Hoosean kirjoissa (Jes 65:2; Hoos. 2:19-20), näin Herra itse Matteuksen ja Johanneksen evankeliumeissa (Matt 9:15; 25:1-13; Joh 3:29) ja näin apostoli Paavali kirjeessään korinttilaisille (2 Kor 11:2). Seurakuntaa kutsutaan myös vaimoksi (Jes 62:4,5; 54:5,6; Ef 5:23–32) Jumalasta luopunutta Israelin kansaa ja Herralleen uskotonta seurakuntaa kutsutaan vastaavasti portoksi jo Vanhassa testamentissa (esim Hoosea 1) ja myöhemmin Ilmestyskirjassa.

Tämä vaimo – Israel, joka synnytti Messiaan – huutaa synnytyskivuissaan. (12:2) Lue **Ilmestyskirjan jouluevankeliumin** jakeita. Huuto on kuin profeettojen huuto läpi vuosisatojen ja Messiaan tuloa uskollisesti odottavien Simeonin ja Hannan kaltaisten maan hiljaisten huokaus: ”Oi jospa sinä halkaisisit taivaat ja astuisit alas.” Nainen synnytti lapsensa, pojan, joka on kaitseva maailman kansoja. Tämä lapsi temmattiin Jumalan ja hänen valtaistuimensa luo. (12:5) Jeesuksen maanpäällinen elämä tiivistyy joulusta helatorstaihin.

Ei ole sattumaa, että seurakuntaa verrataan Raamatussa naiseen eikä mieheen, mutta lasta, Messiaasta sanotaan mieheksi. Jo Hoosea, Baabelin vankeuden suuri profeetta Jesaja ja myöhemmin apostoli Paavali opetuksessaan **vertaavat Jeesuksen suhdetta seurakuntaansa avioliittoon**. Seurakunta on nainen vastaanottava, hedelmöityvä. Hän ottaa vastaan sanan ja sanassa olevan Kristuksen, syntyy usko ja uusi elämä. Seurakunta elää Herransa käskyvallassa kuuliaina Herralleen, mutta tekee sen mielellään ja ilolla, koska Jeesus tuhlaa siihen ehdoitta rajatonta rakkauttaan. Seurakunta tuntee vain yhden ainoan ja todellisen Herran ja puolustautuu kaikkia vääriä jumalia vastaan ollakseen Herralleen uskollinen. Ja Kristus on mies, ylkä, Herra, seurakunnan pää. Nämä kaksi kuuluvat yhteen erottamattomasti, nyt uskossa, koska ”pää” on ylhäällä Jumalan luokse otettuna. Kuitenkin Kristus on seurakuntansa luona joka hetki niin kuin sulhanen on rakastettunsa sydämessä ollessaan poissakin. Ajattelemme kastettamme niin kuin morsian katsoo kihlasormustaan ja muistaa, kenelle kuuluu. Mutta ylkä tulee ja sitten ollaan yhdessä ikuisesti.

Ilmestyskirjan jouluevankeliumi on hyvin ”johannekselainen”. Se on yksi voimakas todistus siitä, että sama kynä, joka kirjoitti evankeliumin, on taas asialla. Eikä kaukana ole ajatus siitä, että toisen Johanneksen kirjeen ensimmäisen luvun ”valittu äiti” on Ilmestyskirjan ”vaimo” ja ”morsian”, Kristuksen seurakunta.

Joulu ja helatorstai, mutta missä ovat pitkäperjantai ja pääsiäinen, risti ja ylösnousemus? Käsiällä oleva luku 12 puhuu niistäkin, mutta toisin kuin odotamme. Evankeliumit kertovat, mitä tapahtui maan päällä silloin, kun Jeesus ristiinnaulittiin. Johanneksen ilmestys puolestaan kertoo, **mitä tapahtui taivaassa silloin**, kun Jeesuksen sovintoveri vuoti Golgatalla ja Jeesus huusi: ”Se on täytetty.”

”**Nyt on pelastus tullut**, meidän Jumalallamme on kuninkuus ja mahti ja hänen Voidellullaan valta. Nyt on syyttäjä syösty alas, tuo, joka meidän Jumalamme edessä syytti veljiämme päivin ja öin.” (12:10) Nyt ei Jumalan luona ole enää syyttäjä. Isän oikealla puolella on nyt (ensimmäinen) Puolustaja (vrt Joh 14:16). Taivas on suljettu riivaajilta ja avattu uskoville. Tuomio on julistettu, pantu täytäntöön ja rangaistus on kärsitty Golgatalla. Lapset ovat siis vapaat! Saatana on lyöty. ”Voimme hänen edessään rauhoittaa sydämemme, jos se meitä jos-

takin syyttää. Jumala on meidän sydäntämme suurempi ja tietää kaiken.” (1 Joh 3:19,20)
Kaikki kanteet raukeavat, kun syntinen turvautuu Puolustajaan, Kristukseen.

Kaikuu ikuisuuden voitto- ja ylistyslaulu: ”**He voittivat hänet.**” (12:11) Voitto on saavutettu Karitsan veren kautta, todistuksen sanan kautta ja kärsimysaltiuden kautta. Johanneksen lopunajallinen kolminkertainen voiton sana kaikuu läpi aikojen pyhien matkasaaton väsyneimpienkin ja kurjimpienkin matkajien korviin: Jeesuksen voitto on meidän voittomme.

Nyt rohkenemme lukea jakeita, jotka jäivät väliin. (12:3–6) Kun nyt nämä kolme, Jeesus, vanha ja uusi Israel on esitelty, on totuuden tähden esiteltävä vielä yksi. Nyt kuvataan lyhyesti pahan alkuperä ja saatanan historia. Mutta se ei varsinaisesti sisälly teemaamme, vaikka on koko ajan läsnä. Pahan alkuperän selvittäminen ei meitä kuitenkaan päästä siitä, että paha on totta. Totuuden tähden on luettava myös yksi Raamatun vastenmielisimmistä luvuista.

Portto – maallistunut kirkko

Voisivatko Jumalan vihan maljat tarkoittaa Jumalasta luopuneen ihmiskunnan itse aikaan saamia synnin seurauksia? Ilmestyskirjan 16. luvun vihan maljat johtavat maailmanhistorian viimeisille kalkkiviivoille. Synti ja kaikkinaisen pahuus seurauksineen kiihtyy loppukiriinsä, kiehuu yli ja palaa lopulta pohjaan. Loppuun palamisesta kertoo läpeensä **turmeltuneen maailman viimeinen puheenvuoro**: Ihmiset herjasivat Jumalaa. (16:21) Vainotun seurakunnan polttava kysymys kuului: Kuinka meidän käy? Tähän kysymykseen vastaavat luvut 17 ja 18 järkyttävällä ja luvut 19 – 22 ihanalla tavalla.

Lukujen 17 ja 18 selityksessä lienee syytä ajatella kahta selitysmallia rinnakkain. Historiallinen selitys viittaa siihen, että kysymys on historiassa tapahtuvista kehityskuluista. Vertauskuvallinen selitys puolestaan sisältää hengellisen opetuksen.

Baabel eli suuri Babylon on ilmaus, joka Raamatussa tarkoittaa Jumalan syrjäyttävää tai **Jumalaa vastaan asettuvaa ohjelmaa**. Sen tunnus on alusta asti ollut: ”Rakentakaamme itsellemme kaupunki ja torni, joka ulottuu taivaaseen asti.” (1 Moos 11:4) Suuri Babylon tavoittelee ohjelmallaan taivasta tai kadotettua paratiisia, mutta ei kunnioittamalla Jumalaa ja tottelemalla hänen sanaansa, vaan korottamalla ihmistä ja rakentamalla ihmisen varaan. Suuri Baabel merkitsee yhteiskuntaa, taloutta, politiikkaa, kulttuuria ja lopulta uskontoa, joka asettaa kaiken keskukseen ihmisen, ei Jumalaa.

Sekä juutalaisessa että kristillisessä ilmestyskirjallisuudessa Babylon siirtyi tarkoittamaan Roomaa, seitsemälle kukkulalle rakennettua kaupunkia. (17:9; 1 Piet 5:13) Näin varmaan Ilmestyskirjan ensimmäiset lukijat myös Babylonin ymmärsivät. Nimeltä Roomaa ei kuitenkaan mainita. Kun otamme huomioon Johanneksen hämmästyneen ihmettelyn porton nähdessään ja ”salaisen merkityksen” nimelle, jota portto kantaa otsassaan (17:5,6) ei voi jäädä helppoihin selityksiin. Petoa ja porttoa ei voi ymmärtää myöskään samaa tarkoittaviksi, koska peto lopulta hylkää ja tuhoaa tämän porton. (17:16)

Raamatussa porttous tarkoittaa erityisesti kaikkea **uskottomuutta Jumalalle**, luopumista hänestä ja hänen käskyistään ja tilalle tulevaa epäjumalanpalvelusta. Muistamme, että ”nainen/vaimo” on Ilmestyskirjan salanimi Jumalan seurakunnalle maan päällä. Nyt tätä naista yhtäkkiä kutsutaan portoksi eli naiseksi, joka on ollut uskonon ja langennut huoruuteen ja haureuteen. Jos maailman valtakunta ja ihmiskunta vajoavat ikään kuin pedon asteelle, kaiken inhimillisyyden alapuolelle, rappeutuu kristikunta lopun aikana portoksi. Kristillisen nimeä kan-

tava kirkko menettää kaikki **Jumalan sanan sille antamat tuntomerkit**. Siinä ei ole enää muuta kristillistä kuin nimi ja mennyt historia.

Mitä tekee uskollinen vaimo, oikea seurakunta kuohujen ja kauhujen keskellä? Se odottaa, rukoilee ja **pitää Jumalan käskyt ja Kristuksen uskon**. (8:1; 12:17;14:12) Erityisesti kaksi viimeksi mainittua, joita Ilmestyskirja korostaa kahteenkin otteeseen, nostavat viimeisten aikojen kirkon keskeisiksi kysymyksiksi kristologian, Jeesuksen ainutlaatuisuuden ja eettiset kysymykset, raamatullisen elämäntavan. Seurakunta on uskollinen Herralleen. Se merkitsee uskollisuutta hänen sanalleen. Viime kädessä jää vain tämä perustelu: Me uskomme, tunnustamme, opetamme ja elämme näin ja torjumme tämän, koska Raamattu sanoo näin. Mutta odotusaika on seurakunnalle pitkä. Isäntä viiptyy ja kaikki eivät jaksakaan enää uskoa hänen paluuseensa. Seuraukset ovat tuhoisat. (Matt 24:45 – 50)

Herransa nimeä kantavalla kirkolla on **luvaton suhde** maailman mahtien ja lopulta itse pedon kanssa. (17:2,3) Keisari saa senkin, mikä kuuluu Jumalalle. Jumalan kansa vajoaa katunaiseksi. Ei ole enää eroa uskon ja epäuskon välillä. Ei vedetä enää rajaa Jumalan valtakunnan ja tämän maailman, uskovaisen ja uskosta osattoman välillä. Valo on muuttunut pimeydeksi. Suola on menettänyt suolaisuutensa ja muuttunut kadunvarren pölyksi. Maailma ja kirkko ovat samaa pimeyttä ja mätää. Kirkon luokseen kutsuva ja toivoa antava erilaisuus on väistynyt. Kirkon vaikutus maailmaan on lakannut ja maailma on täyttänyt kirkon omalla vaikutuksellaan. Lopulta ovat jäljellä nämä kaksi: täysin maallistunut kirkko eli portto ja viimeisetkin kristillisyyden ulkonaiset piirteet menettänyt maailma eli Babylon. Kirkko toimintoineen on vain yhteiskunnan jatke, joka ulkonaisella loistollaan ja juhlamenoillaan (17:4) ei kykene peittämään tyhjiyttään, joten tosiasiallisesti on vain tämä yksi: suuri Babylon.

Luopiokirkon eli portton turvana on kolme asiaa. **Ensinnäkin** se istuu paljojen vetten eli kansojen päällä. (17:1,15) Se on Laodikea siinä mielessä, että se saa valtansa kansalta. **Toiseksi** se tavoittelee ja vartioi valta-asemaa liittymällä kuninkaisiin eli maalliseen valtaan. (17:2,9) Lopulta se ei ujostele istua pedon selässä. (17:3) Siitä on tullut maallisen vallan jatke, joka pitää tärkeimpänä tehtävänä antaa uskonnollinen perustelu vallanpitäjien vääryyksille. Se on menettänyt puhtautensa, pyhyytensä ja apostolisen totuutensa ja uskottavuutensa. Se on yhdentynyt Suuren Babylonin kanssa. Todelliset Kristuksen seuraajat surevat kirkon luopumusta ja luopunut kirkko puolestaan pitää suurimpana ongelmanaan todellisia Kristuksen seuraajia. Syvimmältään maalliset vallanpitäjät ja kansa halveksivat arvokkaat kalleutensa toreilla tuhlanutta luopiokirkkoa ja lopulta hylkäävät sen tarpeettomana. **Kolmanneksi** luopiokirkko on liittoutunut myös rahan kanssa. (18:11–16) Enemmän kuin Herransa seuraamista kärsimyksessä ja köyhyydessä, porttokirkko on vaalinut taloudellista asemaansa ja koonnut valtaa ja rikkautta. Sen ei tarvitse sanoa Pietarin tavalla ”hopeaa ja kultaa minulla ei ole”, mutta se ei kykene sanomaan myöskään rammalle: ”Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen nimessä: nouse ja kävele!” Porttokirkko on menettänyt Jumalan Pyhän Hengen voiman. Sen seurakunnat ovat heikkoja. Ei ole tarjota elämän leipää nälkäisille ja elämän vettä janoisille. On vain erämaa, kuivuus ja keinokastelu. Kun luopiokirkon kulissit sortuvat, kauppamiehet itkevät sitä, mutta ei sen luhistumisen tähden, vaan tulojensa menettämisen vuoksi. (18:11–16)

Luopiokirkko on ”**maan porttojen ja kauhistuksien äiti**” siinä mielessä, että kaiken käyttäytymisen taustalla ovat arvot, ajattelu, filosofia, näkemys, katsomus. Perimmältään ihmisen kysymykset ovat teologisia kysymyksiä. Esimerkkinä voisi olla kysymys ihmisen arvosta ja sen perusteluista. Lopunajan kirkko valjastetaan sille vieraiden ideologioiden palvelukseen.

Tuomioiden tullessa osoittautuu, että julistamalla ja opettamalla väärin luopiokirkko pettää sekä Herransa että ihmiset.

Koko suurta Baabelia, petoa, porttoa ja yhdyntäviä valtoja yhdistää yksi suuri yhteinen tekijä: **taistelu Karitsaa eli Jeesusta ja hänen seuraajiaan vastaan**. Reitin käydessä yhä kivisemmäksi ja ahtaammaksi, Jeesuksen uskolliset seuraajat kysyvät, mitä merkitsee luvun 18:4 sana: ”Lähtekää siitä ulos, te minun kansani, ettette tulisi hänen synteihinsä osallisiksi!”

Toinen kristittyjen hämmästyksen ja kysymysten aihe on ollut Ilmestyskirjan opetus tuhatvuotisesta valtakunnasta ja siihen liittyen Jeesuksen toisen tulemisen ymmärtäminen suhteessa viimeiseen tuomioon. Tuhatvuotinen valtakunta on erityisessä mielessä seurakunnan valtakunta. (1 Kor 6:2; Ilm 20:6) Se ei ole täyttymys, uusi taivas ja uusi maa, vaan välivaihe, jota seuraa loppuhuipentuma.

Morsian – täyttymys

Vainotusta vaimosta kaunistetuksi morsiameksi. (12:1,17 ja 21:2) Vanha testamentti kertoo huolellisen valmistelun. Jumala valitsee kansan, jonka keskelle Messias on tuleva. Israel on vaimo, jonka uskollisuus valitsijalleen on koetuksella. Valitun kansan asema säilyy ja samalla Uuden testamentin seurakunta on nyt vaimo, jonka uskollisuus Herralleen koetellaan. Kärsimys yhdistää Jumalan valittuja, juutalaista kansaa, Kristusta ja kristittyjä. Näille kärsimyksille on vaikea löytää inhimillistä selitystä, syy on teologinen: Paholainen ja sen aiheuttama viha kaikkea Jumalaan liittyvää kohtaan. Toistaiseksi Jumalan voima kätkeytyy heikkouteen ja aiheuttaa marttyyrien kysymyksen: ”Kuinka kauan?” (6:10)

Jeesuksesta käytetään sanaa ”**Karitsa**” Ilmestyskirjassa 29 kertaa. Vasta Ilmestyskirjan viimeisessä luvussa tulevat kahteen otteeseen sanat **Jeesus Kristus**. Jeesuksen seuraajien tie on kärsimystie niin kuin oli heidän Herransakin. Koko tuon ajan ja matkan sana Karitsa muistuttaa hänestä, joka on kärsinyt ja ollut kiusattu. Lopussa niin ikään kärsinyt ja runneltu **vaimo** on kaunistettu **morsian**. Poissa ovat kivut ja vaivat. Sulhanen on noutanut morsiamensa. Häiden aika on tullut.

Jeesus aloitti julkisen toimintansa häistä Kaanaassa ja päättää sen ikuisiin häihin taivaassa. Usein Jeesus kuvasi suhdettaan seuraajiinsa häillä. Sanoihin ylkä, morsian ja häät sisältyi voimakas odotuksen, täyttymyksen, syvän yhteyden ja ilon perussävel. Sama koski myös aterialla. Hääateriassa tämä kaikki oli moninkertaisena.

Raamattu avaa eteemme todellisuuden, joka asettaa oman maailmankuvamme kyseenalaiseksi. Koska Jeesus nousi ylös kuolleista, ei nykyiselle luonnontieteelle voidakaan antaa lopullisen totuuden arvoa. Kun Jeesus on palannut näkymättömään maailmaan, hän on palannut samalla todellisuuteen, josta meidän nyt näkyvä todellisuutemme on saanut alkunsa. Siinä tapauksessa meillä on jotakin edesspäin sen sijaan, ettei olisi mitään.

Raamatun kaksi ensimmäistä lukua ja kaksi viimeistä muistuttavat toisiaan. Luomisen ja uuden luomisen jäljiltä kaikki on hyvin. Syntiinlankeemuksesta alkaen maailmamme on ollut epänormaalisti tilassa. Kuinka tärkeää onkaan lankeemuksen historiallisuus, muutoinhan maailmamme olisi aina ollut tällainen! Lankeemuksesta asti usko Jumalaan on ollut tulevaisuuteen suuntautuvaa, odottavaa: Ensin lupaukset ja odotus suuntautuvat Messiaaseen, pelastajaan ja lunastukseen, nyt Jeesuksen toiseen tulemiseen, täyttymykseen. Seurakunnan odotus ei ole koskaan jättänyt kristittyjä toimettomaksi. Onko iäisyysnäköala kadonnut horisontis-

tamme? Ovatko uusi taivas ja uusi maa jääneet vain lauluihimme? Ne, jotka ovat eniten puhuneet ja laulaneet taivaasta, ovat vaikuttaneet eniten tämän maan päällä. Mitä enemmän pelastuksesta tulee tämänpuoleinen, vain ajallista elämää tarkoittava, sitä tarkoituksettomammaksi ja turhemmaksi kaikki tulee. Tulevaisuus määrää nykyhetken arvon. Jos tilinpäätös on minulle laupeudeton, kaikki on mennyt hukkaan. Jos saan kuulla sanat ”tulkaa minun Isäni siunatut”, kaikki kriisit, vaivat ja vastukset osoittautuvat tarpeellisiksi ja samalla vain pieniksi hidasteiksi matkalla kotiin.

Raamatun ja maailmanhistorian lopusta loistaa käsittämätön valo. Se kertoo, että meitä odotetaan kotiin. Saamme lohdutuksen ja rohkeuden lopusta käsin.